DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . ƒ 7.50
„ „ „ „ Java. . . . . . „ 9.—
„ „ „ „ Buitenbezittingen. . „ 10.—
„ „ „ „ Nederland. . . . „ 13.—

De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

DONDERDAG 11 FEBRUARIJ.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 2.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij M. WIJT & ZONEN te *Rotterdam* en bij L. VAN BAKKENES & Co te *Amsterdam*.

No. 12. ZESDE JAARGANG. 1858.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

Erkentelijk voor de vermeerderde belangstelling in ons blad, blijkbaar door het toenemend aantal abonnés, zijn wij tot ons leedwezen verpligt, den nieuwen abonnés mede te deelen, dat de voorraad der nummers van 1—9 geheel is uitverkocht.
E. FUHRI & Co.

HET VOLKS ONDERWIJS ONDER DE JAVANEN.

III.

De beschouwingen over de inrigtingen van *bijzonder onderwijs* vangen aan met de mededeeling der oorzaken van de omstandigheid dat, in weerwil er in de langgars en pesantrians geen onderwijs wordt gegeven in het lezen en schrijven van de landtaal, er allerwegen Javanen worden gevonden, die hunne moedertaal lezen, ook dikwerf schrijven kunnen.

Hier en daar voorzagen eenige inrigtingen van bijzonder onderwijs, althans gedeeltelijk in het verzuim van den staat. Er moest zich wel hier en daar een man opdoen, die onderwijs gaf in het lezen en schrijven der moedertaal; er moesten ook wel leerlingen komen, die van dat onderwijs gebruik maakten. 't Was immers voor velen een te noodzakelijk vereischte hunne moedertaal te kunnen lezen en schrijven, voor velen onder een volk van tien millioenen zielen, dat, hoe laag wij ook over zijne beschaving en ontwikkeling mogen denken, toch reeds sedert eeuwen eene rijk ontwikkelde taal, eene litteratuur en geleerden, benevens hooge en lagere standen, ook ambtenaren en regerings vormen bezit. Ieder Javaan van rang of geboorte heeft zijn schrijver of djoeroe-toelis. De regent heeft er twee, soms meer, het districts-hoofd altijd een. Zij behoeven die wegens verschillende zaken, vooral wegens de vele brieven en rapporten, welke zij als ambtenaren moeten beantwoorden of inzenden.

Achtervolgend wordt daarna verslag gedaan van de djoeroe-toelis—de ambtenaren — en de hier en daar bestaande burgerschool. Op allen bestaat wederom een geheel werktuigelijk onderwijs. Gelijk dat der priesters den Javaan met de vormen van zijne godsdienst bekend maakt, zoo onderrigt het bijzonder onderwijs dat hij op die scholen ontvangt hem in de voor hem noodige vormen van het ambtenaarswerk of op de burgerschool in het eenvoudig schrijven en lezen. Evenzeer laten beiden gelijkelijk hoofd en hart ledig.

Dat van scholen, meesters en boeken, zoo als wij ze hier omschreven vinden, voor het volksonderwijs en de jeugd op Java niets te verwachten is, wordt duidelijk en overtuigend aangetoond. Scholen, die slechts enkele onbeduidende vormen der school wedergeven, maar overigens ten eenemale haar geest en wezen missen; scholen, als waren zij opgerigt om eene bespotting van het onderwijs te zijn; meesters, naauwelijks waardig op de bank van den minsten leerling te zitten, en daarom dikwerf alleen gekozen, omdat zij voor niets anders geschikt werden geacht; boeken eindelijk, gewoonlijk vol beuzelachtige en ongerijmde verhalen, vaak van hoogst zedeloozen inhoud. In de hutten, waar zij die boeken bezitten, vereenigen zich ook soms andere, om aandachtig luisterende te hooren naar hunne voorlezingen. De gegoeden en aanzienlijken, de regenten en leden der vorstelijke familien van Souracarta en Djocjocarta hebben gewoonlijk hun eigen voorlezer, die hen, vaak uren lang uit die geschriften het vroeger gelezene of gehoorde nogmaals en nogmaals zingende voorleest. Of wel het breede linnen wordt uitgespannen, de groote koperen lamp daar achter ontstoken, de wayangpoppen langs hetzelve bewogen, en de dalang verhaalt hen nu, onder het geraas der muziek, wat in vroegere of latere eeuwen op Java zou zijn geschied. Maar waartoe anders dat lezen, die vertooningen, dan om hen iedermaal nog meer in hunne onkunde en bijgeloof te sterken.

Voorzeker, kan een volk niet lezen, dan blijft voor hetzelve ook iedere deur tot beschaving en ontwikkeling gesloten. Dat begreep Karel de Groote geheel: daarom rigtte hij volksscholen op en daardoor werd hij de groote bevorderaar van Europa's latere beschaving. Maar wat baat het, al kan gansch een volk lezen, indien men het geene boeken in handen geeft, of gelijk in de langgars en pesantrians, slechts dezulken, die zij niet verstaan kunnen, of wat nog erger is, gelijk in de scholen, boeken, wier geest wij zoo even leden kennen. Niet slechts dat het volk dan op zijn laag standpunt van onkunde en bijgeloof blijft staan, maar het wordt er nog meer door vervormd en verdorven.

Wat schoone proeven van verstand, vlijt en geduld kunnen ons de Javanen als landbouwers en handwerkslieden niet dagelijks geven, in weerwil van hunne gebrekkige kennis en nog gebrekkiger middelen. Hadden zij scholen, goede volksscholen gehad, zij zouden ons ook reeds lang dezelfde schoone blijken en proeven van beschaving en ontwikkeling hebben gegeven.

Op deze waarachtige en belangrijke beschrijving van den algeheel verwaarloosden toestand van het volksonderwijs onder de Javanen, volgt een onderzoek naar de oorzaken daarvan, en wordt als zoodanig gewezen *a.* op hunne godsdienst, *b.* op hunne priesters, *c.* op hun regeringsvorm, *d.* op het gemis van alle verdere middelen tot beschaving, er eindelijk *e.* op hunne *adat.*

Hetgene gezegd wordt omtrent de godsdienst der Javanen verdient vooral in Nederland bekend te worden, waar nog zoo vele wanbegrippen daaromtrent heerschen, waar, gelijk wij nog onlangs aangetoond hebben, dikwerf van die wanbegrippen gebruik wordt gemaakt om grondbeginselen door te drijven en stellingen te verdedigen, die geen ander doel hebben dan halstarrige tegenwerking van alles wat er op den weg van gematigden vooruitgang wordt tot stand gebragt.

Wat toch anders is het mahométisme op Java dan het ondergaan der besnijdenis, het onthouden van varkensvleesch en het bij huwelijken of begrafenissen navolgen van eenige voorschriften van den Koran? Wat anders dan dat sommigen nog de priesterscholen bezoeken, de vasten onderhouden en naar de misigiet gaan om het amin! amin! mede uit te spreken op 's priesters niet verstane gebeden; dat zij verder de

DE VERDENKING.

(*Vervolg.*)

Juist wilde hij de kamer verlaten, toen Lodewijk binnentrad. Het jonge echtpaar begroette hem vriendelijk; en Lodewijk sprak, terwijl hij eenige goudrollen op de tafel legde, zeer zacht, om het kind niet te wekken:

— Werp die domme afschrijverij in het vuur, Egon; die schurk van een regtsverdraaijer zou u het geld er toch maar voor schuldig blijven. Dit daar heb ik voor mijn petekind meêgebragt; de kleine vent mag het u op interest leenen, voorschieten, verstrekken, of welke kunstterm men zoo al in dergelijke gevallen gewoon is te gebruiken. Laat u de zaak welgevallen, zoek eene betere woning, en verschoon mij om Gods wil van uwe dankbetuigingen, anders loop ik weg, en kom van mijn leven niet weder.

— Dus geen dank van ons? zeide Egon, zijn vriend de hand drukkende.

— Geen dank van ons! herhaalde de jonge vrouw. Maar verhoort de Hemel ons gebed, dan zal eens onze Lodewijk u danken voor hetgeen gij aan zijne ouders deedt.

Lodewijk trad naar de wieg van het kind, en zeide:

— Naauwelijks zes weken is het geleden, sedert gij, arme, kleine mensch, in deze groote wereld verplaatst zijt geworden, waar niemand van u weet, dan uwe ouders en ik, en waarvan gij nog in het geheel niets weet, dan dat het zacht rust aan de moederborst, en ook dit weet gij nog niet, maar gij gevoelt het slechts! en goede God! welke verpligtingen hebben u reeds uwe ouders, die anders zeer verstandige lieden zijn, opgelegd! En wat zal de wereld eens van u, armen jongen, eischen? Maar gij weet, God dank, nog niets daarvan en slaapt rustig voort. Ja, slaap, mijn knaapje! en zijt ge groot en verstandig geworden, handel dan zoo als ik, en vervul geene andere verpligtingen, dan die, welke een rein en vrolijk menschenhart u voorschrijft. Weest niet bezorgd, zeide hij, zich tot de ouders wendende, dat de jongen te weinig te doen zal krijgen! Meer zou kwaad voor hem wezen.

— Lieve, zonderlinge mensch! sprak Egon, zonderling in alles wat gij doet en zegt. Zullen wij dan eindelijk niet eens vernemen, wie hij is, dien wij redder en vriend noemen? Wij hebben u vertrouwd, zoo als geen ander mensch op aarde; gij kent ons geheel en al, wij daarentegen weten niets anders, dan dat gij onze redder en weldoener zijt. Dit is nu eigentlijk wel genoeg, maar ook weder niet genoeg voor ons, die u beminnen en vereeren, die u gaarne geheel zouden willen kennen gelijk gij ons kent.

Lodewijk zag lagchend en zwijgend voor zich heen.

— Word niet toornig op ons, zeide Emilie, maar het maakt ons dikwerf beangst, dat gij, onze trouwe, eenige vriend, ons in het geheel niets van u zelven verhaalt, en niet zelden pijnigt ons de gedachte, dat er misschien eerlang een dag zal komen, waarop wij u te vergeefs verwachten, dat wij de zekerheid krijgen van u op aarde nimmer te zullen wederzien, en wij elkander vruchteloos zullen vragen: Wie was onze vriend?

— Lieve, zonderlinge menschen! antwoordde Lodewijk, Egon's stem en blik nabootsende, zoo is het u dan niet genoeg, dat ik uw vriend ben en het blijven zal, zoolang ik leef? Maar hetzij dan zoo; daar ik heden toch niets beters te doen heb, zoo wil ik van mij zelven spreken, opdat de gedachte vooral niet bij u opkome, dat ik een prins ben, die incognito reist, of een jezuit, of een goedhartige ziel van een elf, ofschoon, wat het eerste aanbelangt, de omstandigheid, dat ik zelden of nooit geld heb, reeds duidelijk genoeg bewijst dat ik geen prins ben; voor een jezuit ben ik te stomp, te grof, te babbelachtig, en voor een elf kunt gij mij redelijkerwijze ook niet houden, want gij hebt mijne gedichten gelezen, die zeker niet zoo miserabel zouden zijn uitgevallen, indien een poëtisch-gezinde elf die vervaardigd hed.

Mijn vader was soldaat, vocht als overste mede in Napoleon,s veldslagen; in Egypte, Spanje, en Rusland *voor* hem, en *tegen* hem, toen het er op aankwam, om het vaderland van het vreemde juk te bevrijden; kort na den vrede stierf mijne moeder. Mijn vader had haar boven alles bemind en was langen tijd ontroostbaar. Zijne vrienden, die hem gaarne weder wilden opbeuren, deden alles wat zij konden, om hem tot een tweede huwelijk over te halen. Met afschuw verwierp hij deze gedachte en toen zijne vrienden met hunne voorstellingen niet ophielden, zwoer hij bij hoog en laag, dat hij voortaan geene vrouw meer wilde zien.

Hij hield woord! Hij begon met alle vrouwelijke bedienden, rijkelijk begiftigd, uit zijne dienst te ontslaan; vervolgens verliet hij met mij en eenige oude vrienden, allen voormalige soldaten, de residentie, en sloot zich op een klein landgoed op. Hier werd ik opgevoed, of wilt gij liever, stelselmatig bedorven voor de wereld. Wat de schoolwetenschappen betreft, zoo had mijn vader een leermeester gekozen, die zijn vak in den grond verstond; maar overigens niets met mijne zedelijke vorming en ontwikkeling te maken had. Deze had mijn vader zich zelven voorbehouden en wat hij mij leerde was de regel: „Doe wel, vrees God en niemand anders." Dit was zijne eerste zorg, dat ik dezen regel opvolgde en op eene gruwzame wijze werd ik door hem bestraft, indien hij mij op een leugen betrapte. Ik mogt geen twist met de dorpsjongens beginnen maar liet ik mij eene beleediging welgevallen, al had ook de grootste en sterkste mij die aangedaan en ik bestrafte hem niet op staanden voet daarvoor, dan kon ik verzekerd wezen, dat vader mij voor mijne lafheid hard kastijden zou. Er bleef mij dus geene andere keuze, dan zelf geslagen te worden, of zelf toe te slaan en zoo sloeg ik er dan ook

voorgeschreven reinigings-handelingen, de bepaalde gebeden, nog enkele andere ceremonien waarnemen, en dit altijd nog voor zoo verre als zij het nakomen? En dit is nog de lichtzijde: er bestaat nog eene meer donkere. Zoo vele vormen toch als wij daar even opnoemden missen niet alleen geest en leven, maar men heeft er ook de dwalingen en bijgeloovigheden van het Hindoeïsme of het oude heidensche geloof der Javanen in opgenomen, althans daarnevens behouden.

De litteratuur der Javanen, wordt er verder gezegd, is niet alleen van mahomedaanschen oorsprong maar van gemengden aard: zij bestaat uit Hindoesche, Islamsche, Maleische en ook uit eigen voortbrengselen. Zonder het goede, dat hier en daar verspreid, echter altijd met het kwade vereenigd, voorkomt, over het hoofd te willen zien, zal men toch altijd van haar moeten zeggen dat daarin aan de wildste en meest losbandige verbeelding de vrije teugel wordt gevierd; dat zij over het algemeen zoo beuzelachtig is als slechts zeldzaam degelijk; dat daarin gedurig het ware en schoone aan het valsche en gedrogtelijke zijn opgeofferd; dat zij overvloeit van zedelooze, alle kiesch en zuiver gevoel beleedigende schildering, en dikwerf zonder vinding, eentoonig en zeer vervelend om te lezen is. Zij mag over het algemeen teregt een voortbrengsel genoemd worden van verduisterd verstand, bedorven verbeelding en onrein harte, en daarom is van haar voor de volksbeschaving dan ook niets te verwachten, integendeel alles te vrezen.

Zoo missen de Javanen dan alles om zich zelven te ontwikkelen, door eigen kracht en middelen tot waarachtige beschaving te komen: zoo is er dan eene krachtige hand van buiten noodig om hen uit hunne sluimering te doen ontwaken, en eindelijk te doen worden hetgeen zij reeds voor lang hadden moeten zijn.

Op deze belangrijke beschouwingen, welke wij, zoo ons bestek dit veroorloofde, in derzelver geheel hadden medegedeeld, volgt een verslag der pogingen door Nederland reeds aangewend, om het volksonderwijs der Javanen te verbeteren, welke wij in een volgend artikel zullen overzien.

E. FUHRI.

Verkoop van een IJzeren Stoomscheepje.

(*Voor het land.*) De Resident van Soerabaija maakt bij deze bekend, dat op Zaturdag den 6den Maart aanstaande, door het vendukantoor te Soerabaija ten overstaan van den algemeenen pakhuismeester, bij wien ter zake nadere informatien te bekomen zijn, zal worden opgeveild het in de Kaliemaas achter de oude Timmerwerf liggende ijzeren stoomscheepje genaamd *Kaliemaas* met deszelfs inventaris; voorzien van twee stoomwerktuigen van hooge drukking met oscillerende cylinders van een vermogen van zestien paardenkracht met daarbij behoorende stoomketels van geslagen ijzer.

SOERABAYA, 8 *Februarij* 1858.

De Resident.
Bij afwezigheid,
De Assistent Resident.
(4) J. J. MODDERMAN.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

In de *Javasche Couranten* van 30 Jan. en 3 Febr. 1858 no. 9 en 10, worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in den navolgende boedels:

Door L. A. P. F. Buijn te Batavia, van wijlen George Seel.

Door de agenten der Soerabaijasche wees- en boedelkamer te Probolingo, van wijlen de chinezen Oi-Honglok en Lim Hosin.

Door de weeskamer te Batavia, van den chinees Lie Tiatsek.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 12den Februarij.

Voor de toko van de heeren B. J. van Eck & Co., te Kalimaas.

Op Zaturdag den 13den Februarij.

Voor een der pakhuizen van den heer W. Cores de Vries, te Kalimaas.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTEN

Bevallen van eene *DOCHTER*, M. J. E. VAN DEN BROEK, geb. *Wijumalen.*

SOERABAYA, 6 *Februarij* 1858. (111)

VENDUTIE

Op de vendutie van 12 dezer bij de Heeren B. J. VAN ECK & Co zal nog worden verkocht eene partij afgesloopt MARINE-METAAL afkomstig van het Nederl. schip **EQUATOR**, kapitein J. G. APPEL. (124)

VENDUTIE

Op Maandag den 15den Februarij 1858.

Van MEUBELAIR, WAGENS, PAARD, enz. bij den ondergeteekende, in het huis vroeger geoccupeerd door de Stads-Apotheek. Alles den dag te voren van 's morgens 8 tot 12 ure te bezigtigen.

(88) J. H. ROSEMEIER.

VENDUTIE.

Op Zaturdag en Maandag, 20 en 22sten Februarij.

WEGENS VERTREK

VOOR HET WOONHUIS VAN DEN HEER

E. P. VON JAROSCHKA POHL

OP PEKOENTJEN te PASOEROEAN.

Van eenen goed en net onderhouden INBOEDEL, bestaande uit: **Meubelen** van Mahonij- en andere **Houtsoorten,** als: **Banken, Stoelen, Tafels, Speeltafels, Kasten, Waschtafels** en **Buffetten** met en zonder Marmeren blad, **Ledikanten, Spiegels** en **Schilderijen, Hang-** en **Tafellampen, Pendules** met **Bloemvazen, Porceleinen Glas-** en **Aarde- Werken, Keuken-** en **Dispens- Gereedschappen, Martevanen,** voorts nog 1 **Tent-** en 1 **Toer-wagen,** 1 **Handchais,** Macassaarsche **Wagen-Paarden** en 1 **Rijpaard, Tuigen,** groote **Rottang Matten, Houtwerken** als: **Balken, Planken** en **Dakribben,** enz. enz.

Alles op Vrijdag den 19den dezer van 8 tot 1 ure te bezigtigen,

REGELING DER VENDUTIE.

Op Zaturdag: **Wagens, Paarden, Tuigen, Meubelen** en verder **Huisraad.**

Op Maandag: **Matten, Houtwerken, Keuken-** en **Dispens- Gereedschappen** en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt. (118)

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Zaturdag den 20sten Februarij e. a.

In het vendu-lokaal van D. D. VAN BOECKHOLTZ, van den inboedel van den WelEd. Heer K. F. W. KOELMAN, bestaande uit: **MAHONYHOUTEN** en andere MEUBELEN, LAMPEN, SERVIEZEN, GLASWERK, twee VIS-A-VIS, een PALANKIJN, goedgedresseerde RIJ- en WAGEN PAARDEN, enz. (120)

Krachtens Notarieele obligatie, gepasseerd voor den tijdelijk waarnemend Notaris alhier DANIEL BUSKEN HUET, gedagteekend 21 Februarij 1857, No. 51, zullen op *Maandag den 22sten Februarij aanstaande,* des morgens ten half negen ure, door tusschenkomst van het Vendu-kantoor alhier, bij wege van Executie ten verzoeke van Mr. WILLEM HUGO 's JACOB, advocaat en Procureur bij den Raad van justitie te Soerabaya agerende voor en namens den Chinees OEI ONG, handelaar, wonende alhier, ten huize van den Chinees GAN TIONG HO, handelaar, alhier wonende in de Chinesche kamp, door den ondergeteekende worden verkocht MEUBELAIRE en ANDERE GOEDEREN gemelden Chinees toebehoorende.

De Deurwaarder bij den raad van Justitie alhier,

(127) **C. F. DAMWYK.**

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op Dingsdag den 23sten Februarij 1858.

Zal in het vendu-lokaal van D. D. VAN BOECKHOLTZ, bij publieke veiling worden verkocht:

In één koop:

het BLOK van het Eng. schip „**LIMEHOUSE**" gevoerd geweest door JOHN CHESTER, van *London,* zoo als hetzelve alhier ter reede is liggende, met deszelfs ONDERMASTEN, STENGEN, RAAS, KLUIFHOUT, BOOM en GAFFELS en daartoe behoorend STAAND TUIG, de SPILLEN en EEN ZWAAR ANKER met CCa. 40 VADEM KETTING, waarvoor het schip ten anker ligt:

daarna, verdeeld in koopjes:

De ZEILEN en verdere INVENTARIS, PROVISIEN etc.

Informatiën omtrent het schip te bekomen bij den Heer G. F. SULLOCK alhier, en wijders te bevragen bij

(102) *De Agenten,*
FRASER EATON & CO.

Krachtens Notarieele obligatie gepasseerd voor den tijdelijk waarnemend Notaris alhier DANIEL BUSKEN HUET, gedagteekend 21 Februarij 1857 N°. 51, zullen op *Dingsdag den 23sten Februarij aanstaande,* des morgens ten half negen ure, door tusschenkomst van het vendu-kantoor alhier, bij wege van executie, ten verzoeke van MR. WILLEM HUGO 's JACOB, advocaat en procureur bij den Raad van Justitie Soerabaya, agerende voor en namens den Chinees OEI ONG, handelaar wonende alhier ten huize van den Chinees KWA-KANG HAN, handelaar alhier, wonende in de Chinesche Kamp, door den ondergeteekende worden verkocht MEUBELEN en ANDERE GOEDEREN, gemelden Chinees toebehoorende.

De Deurwaarder bij den raad van Justitie alhier,

(128) **C. F. DAMWYK.**

---

maar liever dapper op in.

Ik was zestien jaar oud, toen mijn vader stierf. Ik kreeg een voogd, die mij maar al te spoedig voor een deugniet verklaarde en mijne kleine erfenis met zooveel naauwgezetheid van geweten bestuurde, dat daarvan reeds na een jaar niets meer over was. Nu werd ik herwaarts gezonden, waar de broeder mijner moeder woonde, die een zeer braaf man en daarbij hofraad in werkelijke dienst is. Hij nam mij vriendelijk op en wilde mij laten studeren. Maar bij het voorloopig onderzoek bleek, dat ik meer wist, dan mijn examinator, waarover deze zich zoo beleedigd gevoelde, dat hij mij een hoogst ongunstig getuigschrift gaf, hetwelk behelsde, dat het mij volstrekt aan alle bekwaamheid om te studeren ontbrak. Dit krenkte mijn goeden oom diep; hij deed mij de scherpste verwijtingen omdat ik niets geleerd had. Ik lachte en schreef eene geleerde verhandeling, zond die naar de eerste hoogeschool de beste, en ontving daarvoor den doctorshoed. Ik zeide mijn oom daarvan niets, maar aan mijn onwetenden examinator zond ik, benevens een boosaardig hekeldicht, een afschrift van mijn diploma, waarover de oude heer zich bijna dood ergerde. Het duurde niet lang, of geheel de geschiedenis was bekend. Mijn oom lachte, verzocht mij verschooning voor het aangedane onregt, en verzekerde mij zijne hulp voor de toekomst. In de stad noemde men mij echter een boosaardigen, spotlustigen vlegel, die een waardig grijsaard op eene schandelijke wijze had gekrenkt en belagchelijk gemaakt.

Maar zoo zijn de menschen! de boosaardige, satirieke vlegel werd in de salons opgenomen en kwam letterlijk in de mode, en had mij dit behaagd, dan zou het voor mij eene gemakkelijke taak zijn geweest, om in de mode te blijven en een echte salonridder te worden. Daartoe had ik echter noch lust, noch geschiktheid. Ik bragt het weldra zoo ver, dat zelfs bijna mijne zeer verstandige, jonge, beminnenswaardige tante mij niet meer op hare ongemeen geestrijke en vervelende avondgezelschappen noodigde.

Zoo leidde ik dan een vrij en vrolijk leven en daar mijne behoeften van den eenvoudigsten aard zijn, drukken mij ook geene zorgen. Het weinige, dat ik noodig heb, verschaft mij mijne pen en nu en dan ook mijn talent, want gij moet volstrekt niet gelooven, dat ik altijd zulke domme romans schrijf als die daar, die gij, Emilie, zoo even de eer aandeedt van te lezen. Daar hebt gij nu mijne geheele levensgeschiedenis, zoo besloot hij lagchend; of gij er wijzer door geworden zijt, weet ik natuurlijk niet.

— En hebt gij volstrekt niets vergeten? vraagde Emilie hem vriendelijk, scherp aanziende.

— Dat ik weet niet.

— En toch komt het mij sedert eenigen tijd voor, alsof gij niet meer zoo opgeruimd, zoo onbevangen, zoo tevreden met u zelven zijt als vroeger.

— Hebt gij dat ook opgemerkt? vraagde Lodewijk, zich haastig tot Egon wendende.

— Sedert Emilie er mij aan deed denken, antwoordde Egon, en ik u naauwkeuriger gadesloeg, moet ik bekennen, dat Emilie niet verkeerd geoordeeld heeft.

— Aan die vrouwen-blikken ontgaat niets van hetgeen zij zien willen, riep Lodewijk uit. Welnu dan, Emilie, duif met den adelaarsblik en de slangenlist, zeg, wat heb ik verzwegen?

— Dat gij bemint en wel niet zeer gelukkig! antwoordde Emilie.

— Of zij het geraden heeft! lachte Lodewijk, maar weet gij dan ook, wie ik bemin?

— Hoe zou ik dat hebben kunnen vernemen, bij de afzondering, waarin Egon en ik genoodzaakt zijn te leven?

— Nu, dan zal ik het u zeggen. Ik bemin de jongste dochter van den president von Berg.

— Camilla? mijne zuster? riep Emilie met een ligten kreet uit, en Egon voegde er vol verbazing bij:

— Is het mogelijk?

— Of het zoo eigentlijk wel mogelijk is, weet ik niet, antwoordde Lodewijk, maar dat het waar is kan ik u verzekeren! en zeker en onloochenbaar is het dat mijne liefde mij nog niet bijzonder veel zoete vruchten heeft aangebragt, want zoo zacht en gevoelvol als gij, Emilie, is Camilla in geenendeele en thans vooral schijnt ze niet veel lust te hebben om uw voorbeeld te volgen, ofschoon zij eerst onlangs eene novelle van Tieck heeft gelezen, waarin het lot der hoofdpersoon zoo tamelijk veel naar het uwe gelijkt.

— De hemel geve, dat het een gelukkig einde neme! zuchtte Emilie; de vrolijke, lustige zin van de luchtige menschen, die Tieck schildert, ontbreekt ons.

— Maar daarvoor hebt gij mij! zeide Lodewijk vertroostend, en ik kan u verzekeren, dat ik geloof ligtzinnigheid genoeg voor ons alle drie te bezitten, en wat de kleine daar betreft, zoo zal God de Heer hem te zijner tijd ook een deel van deze schoone hemelgave aanwijzen, waardoor hij in staat gesteld zal worden om blijmoedig aan alle wederwaardigheden des levens het hoofd te bieden.

(*Wordt vervolgd.*)

VENDUTIE

Op Zaterdag den 27sten Februarij 1858.

Zullen de ondergeteekenden op publieke vendutie, zonder reserve, verkoopen op het *Marine Etablissement* alhier buiten de stad, aan de meestbiedenden:

99 STUKS RIGAMASTEN.

Pas aangebragt met het Ned. schip *CHRISTINA HELENA*, kapitein C. TJEBBES van *Amsterdam* en gelost in eene der binnen havens van het Bassin, waar dezelven ter bezigtiging liggen.

De Agenten,

(106) P. KERVEL & CO.

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN

HET STOOMSCHIP AMBON.

KAPT. HUGENHOLTZ.

Vertrekt *Zondag den 14den dezer*, naar MACASSAR, TIMOR KOEPANG en DE MOLUCCOS. Adres, bij

De Agenten,

(115) **B. KOPERSMIT & CO.**

HET STOOMSCHIP PALEMBANG.

KAPT. ROSEBOOM.

Vertrekt *Donderdag den 18den dezer*, naar BATAVIA via SAMARANG. Adres, bij

De Agenten

SOERABAYA, B. KOPERSMIT & CO.

8 *Februarij* 1858. (116)

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

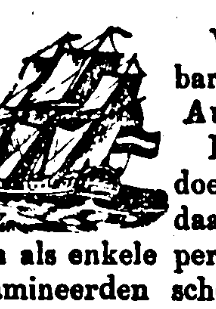

Wordt aangeboden met het Ned. barkschip *HOLLAND*, kapitein B. AUFFMORTH.

Deze bodem, voorzien van allerdoelmatigste inrigtingen, beveelt zich daardoor bijzonder aan zoo voor familien als enkele personen, en voert buitendien eenen geëxamineerden scheepsdocter. Adres, bij

De Agenten,

(108) **KRUER VON OVEN & CO.**

PASSAGE NAAR NEDERLAND

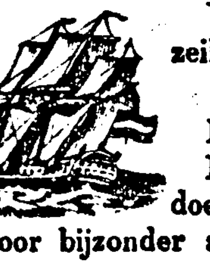

Wordt aangeboden met het snelzeilend Nederlandsche schip

WATERGEUS,

KAPT. W. H. KRAMER.

Deze bodem voorzien van allerdoelmatigste inrigtingen, beveelt zich daardoor bijzonder aan zoowel voor familien als enkele personen.

Hetzelve voert eenen geëxamineerden Scheepsdoctor en zal tegen Maart tot vertrek gereed zijn.

Nadere informatiën te bekomen bij den Gezagvoerder in het *Java Hotel* en bij

De Agenten,

(105) RUYL CRAMER & CO.

De ondergeteekende ziet zich verpligt het publiek bekend te maken, dat hij niet, zoo als in de annonces, in de *Oostpost* en *Soerabayasche Courant*, van den 2den Februarij en den 30sten Januarij voorkomt, heeft opgehouden lid van de firma LEDEBOER & Co te zijn, maar dat die firma, ingevolge notariëele acte van den 29sten Januarij ll. met onderling goedvinden is ontbonden en de firma GEBR. KOCKEN met de likwidatie is belast.

(97) L. G. DE JONG.

De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat zijne zaken onder dezelfde firma en met dezelfde middelen zullen worden doorgezet, en hij zich minzaam aanbeveelt in de gunst der Heeren *Scheeps-gezagvoerders.*

SOERABAIJA, A. LEDEBOER Fz.

6 *Februarij* 1858. (119)

FOR SALE

A GRAND SEMI COTTAGE PIANO-FORTE in rosewood case 6⅞ octaves, with patent repetition action, and metallic plate. This instrument was made to order expressly for this climate.

May be seen at the house of the undersigned.

(123) C. FORBES.

Rustenburgerpad.

Bij de ondergeteekenden bestaat elke Woensdag gelegenheid ter verzending van goderen naar Pasoeroean.

SOERABAYA, **LEDEBOER & CO.**

6 *Februarij* 1858. (107)

SOCIETEIT-CONCORDIA.

BAL.

Op *Vrijdag den 19den Febuarij* 1858.

NAMENS DE DIRECTIE,

De Secretaris.

(12) GROLMAN.

TE KOOP

De geloperde en kopervast mooije Engelsche bark **Princes Alice**, 684 tonnen register, ladende 1100 tonnen dood gewigt, gebouwd op QUEBEC in 1846, heeft 2 stellen zeilen meer dan ½ gebruikte en wel voorzien van alle soorten van scheepsbenoodigdheden. Adres, bij

(110) HUNTER DUGHTON & CO.

Batavia.

PAS ONTVANGEN.

PUIKE FRANSCHE AZIJN.

in kistjes van één dozijn, bij

(117) GEBRS. VAN DELDEN.

COUPE CRAYONS.

à *f* 3.— en *f* 4.— rec., bij

(126) E. FUHRI & CO.

PAS ONTVANGEN

BIJ

DE STURLER & FAGNOTTI.

Hermitage, Cru Monier de la Sizeranne.

Kirschen Wasser, de la Forêt noire.

Muscat Frontignan.

Grand Vin Brasse Mouton, Superieure kwaliteit, met glazen proppen gestopt.

Absynthe Suisse, de Pernod, en

Een keurig assortiment **Frasche Provisien**, onder anderen **Truffes pure de Périgord.** en ware **Saucissons de Blogne.** (109)

BOEKHANDEL VAN E. FUHRI & CO.

NAAM- en RANGLIJST *der officieren van de land- en zeemagt in Nederl. Indië* 181. *f* 2.— (99)

OP NIEUW ONTVANGEN

IN HET **HEEREN MODE MAGAZIJN.**

VAN W. A. DEVEY,

opvolger van G. L. van der Elst.

Mall Koffers, bij stellen an 5 stuks.

Eene partij uitgezochte **Dasen** (opera cols) van diverse Couleuren.

Gecouleurde **Cachemire** en **Piqué Vesten.**

Glacé Handschoenen.

Glimmend zwart **Katoen** en

Maroquin Leder, enz., enz., enz. (112)

VERGULDE SCHILDERIJ LIJSTEN.

Bij den voetmaat van 40 cets tot *f* 2.— rec.

(81) B E. FUHRI & CO.

ECHT

BOONEKAMP'S MAAG BITTER

ZEER BEKEND ONDER DE SPREUK:

OCCIDIT, QUI NON SERVAT

DIRECT UIT PARIJS ONTVANGEN

(104) Bij **DE STURLER & FAGNOTTI.**

HOLLOWAY'S PILLEN

Het beste geneesmiddel der Wereld voor zulke ziekten als waaraan in het bijzonder de vrouwen onderhevig zijn.

Deze PILLEN worden den ingezetenen van *Java* vooral aanbevolen, wegens derzelver doelmatigheid in de ziek- ten, de der vrouwelijke sexe eigen zijn, terwijl de welhaast volwassene maagd dezelve evenzeer behoeft als de vrouw die de laatste periode haars vrouwenlevens intreedt. Het is met ontegenzeggelijke bewijzen gestaafd da deze PILLEN spoedig en krachtdadig werken in de ongesteldheden, waaraan het vrouwelijk geslacht bij uitsluiting blootstaat, en de beste hulp zijn in die lagchelijke tijdperken des levens die onder verkeerde behandeling zoo gevaarlijk kunnen worden.

Verkrijgbaar à Contant bij E. FUHRI & Co, te Soerabaya, tot de ondervolgende prijzen:

DOOZEN PILLEN van *f* 1.— *f* 3.— en *f* 5.—

POTTEN ZALF „ „ 1.— „ 3.— „ „ 5.—

(835).

OP NIEUW ONTVANGEN.

INDISCHE ZAKALMANAKKEN. à *f* 2.— rec.

IDEM. Franco per post. „ „ 3.— „

PLAKALMANAKKEN. „ „ 1.— „

(125) Bij E. FUHRI & CO.

MET DE AANSTAANDE POST VERWACHTEN

E. FUHRI & CO.

ALMANAK EN NAAMREGISTER

VAN

Nederlandsch Indië voor 1858.

(122) *Prijs f* 7.—

SOERABAYA, den 11den Februarij 1858.

— Bij het ter perse leggen dezes was de post van de west nog niet aangekomen.

— In ons vorig nummer deelden wij een relaas mede, voorkomende in de *Straits Times* van 9 Januarij onder den titel *De heer Wilson en de Hollanders.*

Wij achten het, ten vervolge daarop, niet onbelangrijk alhier overtenemen hetgene omtrent deze zelfde gebeurtenissen voorkomt in het inofficieel gedeelte van de *Javasche Courant* van 3 Februarij, waarvan wij aan het slot van ons vorig artikel reeds kortelijk melding maakten.

In ons nummer van 22 Julij 1857 no. deelden wij mede de eigendunkelijke handelingen van zekeren Wilson, woonachtig te Singapoera, in het rijk van Siak; de hulp dien ten gevolge door den sulthan van dat rijk, van het Ned. Ind. gouvernement ingeroepen, op grond der oude betrekkingen tusschen de O. I. compagnie en Siak. Wij vermeldden daarbij tevens den afloop van eene zending van den resident van Riouw naar Siak, met Z. M. stoomschip *Merapi*, om zich persoonlijk van den stand van zaken aldaar te overtuigen.

Wilson en zijn aanhang hadden toen Boekit Batoe, alwaar zij op eene onmenschelijke wijs hadden geoorloogd, verlaten, maar keerden later in Siak terug, zich vestigende te Kalapa Pati op het eiland Bangkalis, alwaar zij eene versterking aanlegden, van welke zij de Engelsche vlag lieten waaijen en belastingen van de bevolking hieven.

Ten einde zich van deze zaken te overtuigen, die, werden zij bevestigd bevonden, in strijd zouden zijn met het op 17 Maart 1824 tusschen Nederland en Groot-Brittanje gesloten tractaat, vertrokken den 18den December 1857 de heeren F. N. Nieuwenhuijzen, voormalig, en J. H. Tobias, tegenwoordig resident van Riouw, met Z. M. stoomschip *Merapi*, naar Bangkalis.

Den 20sten daaraanvolgende ankerde de *Merapi* voor Klapa Pati, op eene kabellengte van den wal. Men ontwaarde dadelijk aldaar een aantal bamboezen gebouwen, omgeven van aarden wallen met geschut beplant en van welke eene blaauwe Engelsche vlag woei.

Onmiddelijk werd eene sloep met een officier naar den wal gezonden om inlichtingen dienaangaande in te winnen. Dezen officier werd door zekeren in de versterking aanwezigen Carnie medegedeeld, dat hij, Carnie, gouverneur was van Klapa Pati, dat de versterking op last van Wilson was opgerigt, en dat de daarvan waaijende vlag de Engelsche was, terwijl hij, gouverneur, van geene andere autorisatie wist, dan die van Wilson, om de versterking op te rigten en de Engelsche vlag te hijschen.

Dienzelfden dag nog werd genoemden Carnie schriftelijk gesommeerd om die versterking, als in strijd met het Londonsch tractaat opgerigt, vóór zes ure in den morgen van den 24sten op te breken.

Men vernam intusschen, dat de versterking aan de west- en oostkanten nog niet geheel was gesloten, maar overigens bewapend met zeven kanonnen van verschillend kaliber. Buiten den zich noemende gouverneur bestond de vestiging uit 8 Europeanen, 25 Boeginezen en een gelijk getal Chinezen, die aan de voltooijing der versterking werkten.

Uit verschillende opgaven bleek voorts, dat de middelen van bestaan dier vestiging werden gevonden in de van de bevolking van Bangkalis, namens Wilson, geheven belasting op de visscherijen, tot een totaal bedrag van p. m. 800 sp. matten 's maands.

Voorts vernam men nog, dat bij het inlandsch bestuur te Siak groote verbittering tegen die vestiging bestond en dat zelfs eenige der vroeger zoo gevreesde boeginezen van Wilson, nog zeer onlangs, bij het doen van inkoopen te Boekit-Batoe, geweldadig door de bevolking van den Datoe Laksamana van daar waren verdreven.

Op den dag na de aankomst (den 21sten), werd door Carnie, in antwoord op de sommatie, medegedeeld, dat de met voorkennis van den Gouverneur van Singapoera opgerigte versterking diende tot beveiliging van de op Klapa Pati aanwezige eigendommen van Wilson en dat deze, als Engelsch koopman, onder de bescherming stond van het Britsch gouvernement, terwijl hij eindelijk uitstel verzocht tot dat de Gouverneur van Singapoera zou hebben beslist.

Dit werd onmiddelijk afgeslagen.

Intusschen ontwaarde men, dat aan den wal met eenige inspanning werd gearbeid aan de verdere sluiting der versterking (1) en werd Carnie mitsdien gewaarschuwd, dat zoo bij dit niet onmiddelijk deed staken, het geschut van de *Merapi* hem daartoe zoude noodzaken.

Met den verderen arbeid van de versterking werd dan ook dadelijk opgehouden.

Den 22sten December kwam Wilson in eene sampan van Singapoera te Klapa-Pati aan.

Hij zond aan de heeren residenten een alschrift van eene acte, waarbij hem het eiland Bangkalis door den sulthan van Siak in eigendom zou zijn afgestaan.

(1) In het relaas van deze zaak in de *Straits Times* van 9 Januarij jl. (zie ons vorig No) wordt zelfs gezegd, dat men kogels deed gloeijen om zich te kunnen verdedigen.

Daar de echtheid van deze acte, door den sulthan en de rijksgrooten (deze laatsten hadden haar zelfs niet geteekend en zijn er ook niet in genoemd), pertinent werd ontkend ([2]), werd aan Wilson te kennen gegeven, dat bij de eerste sommatie werd gepersisteerd en dat, bijaldien de versterking niet binnen den gestelden termijn was opgebroken, de maatregelen zouden genomen worden als ter handhaving der regten van Nederland zouden noodig voorkomen.

Toen men den 23sten December weder eenig werk op de wallen van de versterking waarnam, werden twee sloepen naar den wal gezonden om den aard van dat werk te verkennen. terwijl aan boord van de *Merapi* alles in gereedheid werd gebragt, om, zoo het mogt blijken dat tegen de gegeven waarschuwing werd gehandeld, de gedane bedreiging ten uitvoer te brengen.

Het bleek echter dat men de versterking van haar geschut ontdeed.

Den volgenden (24sten) werd geland en door een detachement militairen de versterking betrokken, zijnde zij door Wilson en de zijnen, hoezeer onder protest, verlaten.

De versterking werd geslecht en de aangetroffene achtergelatene goederen onder bewaking gesteld van eene militaire wacht.

Men leest in de *Straits Gouvernement Gazette* van 22 Januarij de volgende

BEKENDMAKING.

Het volgende wordt op nieuw ter kennis van het algemeen gebragt:

Art. X van 1839.

(*Goedgekeurd door den Gouverneur-Generaal op den 15den April* 1839.)

I. Mits deze wordt bepaald dat al wie binnen de bezittingen van Prince of Wales' Island, Singapore, en Malacca oorlog voert tegen het Gouvernement van eenigerlei mogendheid die geallieerd of bevriend is met het Gouvernement der landen van het gebied der Oost Indische Compagnie, of die pogingen doet om zoodanige oorlog te voeren of door aansporing, zamenspanning, of behulpzaamheid, willens en wetens zoodanig oorlogvoeren bevordert, of die door aansporing, zamenspaning of behulpzaamheid in het verschaffen of verkoopen van wapenen, equipement of andere oorlogsbehoeften, willens en wetens het maken van toebereidselen bevordert, tot vijandelijkheden of plundering op het gebied van zoodanige mogendheid, schuldig zal zijn aan landverraad, en onderworpen zijn aan verbanning of deportatie voor eenen tijd niet te boven gaande veertien jaren, of gevangenis met of zonder harden arbeid voor eenen tijd niet te boven gaande tien jaren.

II. En wordt bij deze bepaald dat al wie binnen de voornoemde bezittingen eenigerlei goederen of eigendom van zoodanigen perzoon ontvangen zal, wetende dat zulks genomen is van het grondgebied van eenigerlei mogendheid die geallieerd of bevriend is met het gouvernement van het voornoemde grondgebied der Oost-Indische Compagnie, gedurende het voeren van zoodanigen oorlog of bedrijven, van zoodanige plundering of verwoesting als bovengemeld, schuldig zal zijn aan landverraad, en onderworpen zal zijn aan transportatie voor eenen tijd niet te boven gaande veertien jaren of gevangenis met of zonder dwangarbeid voor eenen tijd niet te boven gaande tien jaren.

([2]) Het verdient opmerking, dat bij de grieven van de, den Sulthan vijandige partij, de afstand van een gedeelte des rijks aan eenen vreemde den Sulthan *nimmer* is ten laste gelegd.

BRITSCH INDIE.

Der Oost Indische Compagnie is officieel medegedeeld geworden, dat het Ministerie het voornemen heeft eene voordragt in het Parlement te doen, teneinde de regering van Britsch-Indie onder het onmiddelijk beheer der Kroon te brengen. — Bijzonderheden omtrent het voortestellen plan zijn nog alleen maar bij geruchte bekend waarom wij met de mededeeling daarvan zullen wachten tot ons die met zekerheid bekend zijn.

— Het 71 regiment te Malta heeft orders ontvangen om ich gereed te houden tot de reis naar Indie.

Wat overigens het tooneel des oorlogs betreft, de berigten dienaangaande treden weinig in bijzonderheden. — De Engelsche wapenen zijn gelukkig. Sir Colin Campbell dringt meer en meer naar het noorden door, en, voor zoo ver men de niet altijd even juiste tijdingen mag gelooven, is ij thans op marsch naar Bareilly. — Sir James Outram werd op den 12 Januarij door den vijand aangevallen met eene magt van 30,000 man. De scherp schutters, met de Enfieldbuks gewapend, deden hunnen pligt en meer dan dat, want het bleef aan de Engelschen die geen enkel man verloren, terwijl de insurgenten vier honderd dooden achterlieten. — Den 16 waagden zij weder eenen aanval en na een gevecht van elf uren werd de vijand tot den aftogt genoodzaakt en de aanvoerder gevangen genomen.

Te Serampore hebben de Bynore insurgenten eene nederlaag geleden. — Zij waren omstreeks duizend man sterk en werden geattaqueerd door kapitein Boisdragon met slechts tachtig man en twee veldstukjes. Een honderdtal van den vijand sneuvelden en, daar men den dam te Mojjapore had vernield, verdronken er nog een aantal vlugtenden.

Eenige insurgenten die in de nabijheid van Sumbulpore al de communicatie wegen hadden afgezet, zijn met groot verlies door de Nagpore cavallerie verjaagd geworden. — Overigens komt de communicatie langzamerhand weder op den ouden voet. — De papieren van Lahore komen thans weder in even korten tijd te Calcutta aan, als vroeger vóór den tijd van het oproer; de estafettes van Bombay komen ook redelijk spoedig over, en in weinige dagen zal de telegrafische gemeenschap tusschen Calcutta en Peshawur weder geopend zijn. — De eenigste wezenlijke hinderpalen zijn nog tusschen Futtyghur en Agra waar de insurgenten nog immer den weg onveilig houden.

LANDMAIL BERIGTEN.

Gisteren namiddag bragt het stoomschip *Pahang* alhier de brieven en nieuwspapieren aan, op den 9den en 25sten December j. l. uit Europa verzonden.

Wij ontleenen daaraan voorloopig het navolgende:

NEDERLAND.

De overlandpost, den 12den October van Batavia vertrokken, was den 29sten November, en die van den 26sten October vertrokken, den 14den December in Nederland aangekomen.

Politiek Overzigt.

Gelijk wij het voorzien hebben, zijn alle de hoofdstukken der begrooting aangenomen, behalve dat van oorlog. In den loop der beraadslagingen heeft de minister te kennen gegeven, dat deze de laatste begrooting zal zijn, welke hij zoude voordragen daar bij om redenen van gezondheid, voornemens was zijn ontslag te nemen. Zijne begrooting werd desniettemin verworpen, omdat men wilde toonen, het hooge cijfer niet te kunnen toestaan. De minister van oorlog treedt dus met Januarij af.

In zijne plaats werd door den koning benoemd de heer C. T. van Meurs, kolonel der artillerie, die bij deze gelegenheid tevens tot generaal majoor is bevorderd.

Bij het hoofdstuk Binnenlandsche Zaken is eene gemotiveerde orde van den dag aangenomen van den heer van Hoëvell, luidende: „de kamer, in de onderstelling dat van „regeringswege spoedig zal worden beschikt op de ver„schillende aanvragen tot concessie tot den aanleg van „spoorwegen, bij de regering ingekomen, verklaart, van „haar met belangstelling in te wachten bepaalde voorstel„len, indien subsidien mogten worden vereischt voor spoor„weglijnen, door particuliere maatschappijen aan te leggen „en te exploiteren”; en een amendement van den heer Storm van 's Gravesande, luidende: „Kosten der voorbe„reidende werkzaamheden tot den aanleg van spoorwegen, „daaronder begrepen tractementen, toelagen en verdere „belooningen, mitsgaders bureau-. reis- en verblijfkosten „voor de ambtenaren van den waterstaat en andere in „dienst te stellen personeel alsmede alle uitgaven voor kaar„ten, uittreksels uit kadastrale plans, teeken-, schrijf- en „verdere behoeften, te zamen van *f* 60,000.”

Door deze amendementen zijn de ontwerpen betreffende de spoorwegen der regering reeds veroordeeld. Daardoor toch is ingewikkeld beslist, dat naar mate de aanvragen om concessien inkomen, die plannen zullen worden beoordeeld en omtrent de subsidien een besluit genomen.

Van de heeren van Nispen van Sevenaer, van Akerlaken, Dullert, van Heemskerk, van Hoëvell, Meeussen, Poortman, Sloet tot Oldhuis en van Zuylen van Nyevelt is in de tweede kamer een voorstel ingekomen, tot afschaffing van den accijns op het gesl... Wordt dit aangenomen, dan vallen de finantieele ontwerpen der regering van zelve. Er is besloten dit voorstel in overweging te nemen.

De tweede kamer heeft voorts, met toestemming der regering, besloten, de beraadslagingen over al de finantieele voorstellen, zoowel van de regering als van de leden, uit te stellen tot na Januarij, zoodat op dit oogenblik alles ongeprejudicieerd blijft en ... wet op de middelen, zoo als zij daar ligt, zal aangenomen worden.

Er is een tractaat met Belgie gesloten op den voet van gelijkheid, wat den invoer betreft, tusschen vreemdelingen en ingezetenen met uitzondering van den invoer in Belgie van ruw zout, visch en eenige Fransche producten. In dat tractaat is echter in West-Indie gelijkheid tusschen Belgen en Nederlanders vastgesteld, wat den uitvoer betreft, en beloofd de noodige stappen bij de wetgevende magt te doen, om die gelijkstelling ook voor Oost-Indie te verwerven.

De wet tot herstel van het muntwezen in Nederlandsch Indie is voorts door de tweede kamer aangenomen.

— De weersgesteldheid kenmerkt zich door buitengewone droogte en eene temperatuur van ruim 50° F., iets dat in de tweede helft van December wel als eene zeldzaamheid mag aangemerkt worden. Men ziet in sommige streken het zonderlinge schouwspel, dat de runderen, die op den gewonen tijd de weiden hadden verlaten, weder van den stal derwaarts worden gebragt, terwijl men ter markt steeds versche groenten en boter ziet aanbrengen. De wintergranen staan buitengewoon voordeelig. Ofschoon het in de laatste dagen een weinig heeft geregend, blijft de lage waterstand steeds groot ongerief aan de kleine schipperij veroorzaken. Als een merkwaardig bewijs voor de buitengewone droogte of het gebrek aan regen in dezen winter kan dienen, dat het meertje, gelegen 1/2 uur ten noorden van Beekbergen, bekend onder den naam van de Nagelpoel en op alle uitvoerige kaarten van Gelderland aangeduid, hetwelk andes het geheele jaar door water bevatte en eenige visch ... ... inhield, thans geheel is uit gedroogd, met sloten die ... ... vruchtbaren grond verdeeld wordt, terwijl het water, dat zich bij veel regen aldaar mogt willen vergaderen, in de rigting van Apeldoorn zal worden afgeleid.

— Met het schip *Santiga*, kapt. Besier, zijn te Nieuwediep aangebragt een Tijger, een Borneo Honing-Beer; Apen en eene Sawa-Slang, zijnde een geschenk van den heer *B. W. Besier*, te Soerabaya, aan onze *Rotterdamsche Diergaarde*.

Het bestuur heeft de onlangs plaats gehad hebbende aanbestedingen van een societeits-gebouw en een gebouw met ijzeren kooijen voor de apen, niet gegund, aangezien de minste inschrijving de raming te ver overschreed.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Nopens de geldcrisis kunnen thans over het algemeen minder ongunstige berigten medegedeeld worden. Wanneer wij ons aldus uitdrukken, dan willen wij niet zeggen, dat zich eene plotselinge verbetering geopenbaard heeft, dit liet zich trouwens niet verwachten. Slechts eene trapsgewijze verbetering kon men redelijkerwijze hopen, en deze heeft in zekeren zin sedert plaats gehad. In het Noorden van Europa, alwaar zich de crisis hoofdzakelijk verplaatst had en dientengevolge zich aldaar geducht deed gevoelen, hebben nog wel faillissementen plaats, doch deze worden niet alleen reeds minder, maar kunnen bovendien meerendeels als een gevolg worden beschouwd van den vroegeren zoo hoogst ongunstigen toestand. Te Hamburg heeft de kortelings opgerigte staats-disconto kas tot dusverre goede diensten gedaan; men kan aannemen dat meer dan één huis door hare werking voor een val behoed is geworden; terwijl de tien millioen mark banco, door de Oostenrijksche nationale bank ter leen verstrekt, aan eene commissie van eenige vertrouwde mannen is ter hand gesteld, om daarmede die huizen te hulp te komen, wier val anders onvermijdelijk zou zijn, en verder ook voor het algemeen belang zeer nadeelige gevolgen zou hebben. Dank zij deze betere wending van den staat van zaken, is het geld te Hamburg op dezen oogenblik reeds veel ruimer. Papier van den tweeden rang wordt, wel is waar, nog gedisconteerd tegen een koers van 8 à 10 pCt., maar dat van den eersten rang kan gemakkelijk geplaatst worden tegen een koers van 5 à 6 pCt.

In Denemarken en Zweden is de regering, in navolging van die te Hamburg, den handelstand almede te gemoet gekomen door gelden tot een zeker bedrag ter zijner beschikking te stellen op nagenoeg gelijke voorwaarden als te Hamburg.

Wat nu Engeland betreft, ook daar openbaren zich nog wel enkele faillissementen (in den regel evenwel met een betrekkelijk niet groot passief), doch het vertrouwen begint er aanmerkelijk te herleven. Het particulier disconto kan men op 8 à 9 pCt. stellen, dus lager dan dat der bank, terwijl laatstgemeld ligchaam hoogstwaarschijnlijk eerstdaags ook tot eene verlaging zal overgaan, waartoe het ongetwijfeld reeds zou besloten hebben, ware het niet, dat het dan tevens afstand moest doen van de haar door de regering verleende en thans ook door het Parlement goedgekeurde vergunning tot overschrijding van het charter. Zooveel is intusschen zeker, dat de bank in de laatste dagen een merkelijk beteren staat heeft opgeleverd, en dat de uitgifte harer bankbilletten feitelijk reeds binnen de wettige grenzen van het bedrag teruggetreden is, haar bij het charter als maximum aangewezen.

De Parijsche bank heeft het disconto van 7 en 8 pCt., dat nog haar koers was voor het handelspapier, hetwelk 2 en 3 maanden te loopen had, teruggebragt tot 6 pCt. en dus gelijk gesteld met wissels van ééne maand.

Wat nu de Vereenigde Staten betreft, ook daar is reeds eenig meer vertrouwen zigtbaar. De uitvoeren van edel metaal naar Europa worden allengs zoo grooter en de faillissementen hebben er in grooten getale afgenomen; doch het schijnt dat de schok welke de crisis aldaar aan den handel heeft veroorzaakt, zich langer zal doen gevoelen dan elders. De fondsenmarkt te New-York heeft althans bij lange na die geanimeerdheid niet, welke op de voornaamste beurzen van Europa opgemerkt wordt; terwijl het disconto te New-York varieert van 9 à 12 en van 15 à 30 pCt., naar gelang van de soliditeit, welke het papier verondersteld wordt te hebben.

Opmerkelijk is hetgeen de president der Vereenigde Staten zegt, in zijne boodschap bij de opening van het congres, nopens de finantieele rampen, in de Groote Unie ontstaan, en niet minder opmerkelijk hetgeen hij ter voorkoming van dergelijke rampen voor het vervolg aanbeveelt. Na er op gewezen te hebben, dat de finantieele crisis van vorige tijdperken aan verschillende oorzaken, die gelijktijdig werkten, kon toegeschreven worden, is thans daarentegen slechts eene enkele reden daarvoor op te geven, en deze ligt in het gebrekkige stelsel van het papierengeld en de credietbanken, waardoor onbezonnen en overdreven speculatien in het leven geroepen werden. Het zij genoeg wanneer men zegt, dat niet minder dan 1400 zulke credietbanken in de Vereen. Staten bestaan, die zonder verantwoordelijkheid zijn, en wier voorraad edel metaal, naar eene zoo juist mogelijke schatting, niet meer dan 58 millioen dollars bedraagt; terwijl het bedrag der door haar uitgegevene bankbilletten tot eene waarde van 215 millioen en hetgeen zij aan deposito's schuldig zijn, tot 230 millioenen klimt. Wat nu de maatregelen betreft ter voorkoming van de thans ontstane rampen, zoo gelooft de president, dat die gevonden moeten worden in wettelijke bepalingen, waarbij de banken verpligt worden elke week haren staat openbaar te maken; een derde van hare uitgifte aan bankbilletten, ten allen tijde aan edel metaal voorhanden te hebben, en onmiddelijk te liquideren, zoodra zij hare betalingen in klinkende munt schorsen.

Zooals men ziet, wil de president het kwaad in de hartader aantasten; terwijl hij ook nog eene strengere wetgeving op de faillissementen aanbeveelt, Men behoeft niet te vragen, of de soliditeit des handels in America op zwakke grondslagen rust, wanneer zulke radicale veranderingen noodzakelijk worden geacht. Het is te hopen dat de president in zijne allezins lofwaardige plannen moge slagen, en evenzeer is het te hopen, dat de crisis — welke reeds zoo vele rampen in de handelswereld van America en Europa veroorzaakt heeft, en welke thans eene zoodanige phase is ingetreden, dat het aanzien minder ongunstig geworden is, — niet door nieuwe ongevallen, die eene verdere reeks van rampen in hun gevolg voeren, het vorige dreigend aanzien erlangt.

De liberale partij in Belgie heeft bij de verkiezingen een volkomen zegepraal behaald. Zoo als men weet, bestond de mindorheid, die in de vorige kamer tegen de kloosterwet opkwam, uit 44 leden. Van deze 44 is onlangs één overleden en een ander wegens particuliere omstandigheden afgetreden; de 42 overigen hebben zich op nieuw bij de kiezers aangemeld met dat gevolg, dat 41 weder met het vertrouwen der kiezers zijn vereerd. Een enkele, de heer de Perceval, heeft in de worsteling het onderspit gedolven. Daarentegen heeft de meerderheid 26 van hare leden verloren, die allen door liberale leden vervangen zijn. Men kon nu aannemen, dat de beide partijen in de nieuwe kamer verdeeld zijn als volgt: 70 leden van

de liberale partij en 38 van de regterzijde. De kamers zijn den 15den zonder eenig ceremonieel geopend.

Alle leden van de uitvoerende magt in Zwitserland zijn herkozen. De heer Furrer bekwam 107, de heer Staempfli 74, de heer Handel 85, Frei Herose 74, Naaft 75, Fornerod 85 en Pioda 105 stemmen.

Uit Duitschland valt weinig nieuws te melden. Bij de hoofdkwestien, de Duitsch-Deensche hertogdommen en de Donau-landen is een derde gekomen, namelijk, de vaste brug over den Rijn bij Kehl. Men moet namelijk weten dat met Frankrijk eene overeenkomst betreffende het leggen van zoodanige brug, ter verbinding der wederzijdsche spoorweglijnen is gesloten, en het is die overeenkomst, die thans in Duitschland zeer besproken wordt; niet, omdat men de verbinding der bedoelde lijnen niet zou willen, maar dewijl men beweert, dat als die brug er eenmaal ligt, de Franschen met het meeste gemak Duitschland zouden kunnen binnentrekken. De zaak is bij de bondsvergadering aanhangig.

Te Koburg heeft de kamer het voor den tweeden keer aangeboden ontwerp van wet wegens de vereeniging met het hertogdom Gotha verworpen, hoewel slechts met de meerderheid van eene stem. Wat de regering thans zal doen, laat zich nog niet voorzien. Zeker is het, dat hierdoor de positie van het hertogdom Koburg niet verbetert.

De Hanoversche kamers zijn tegen 2 Februarij aanstaande bijeengeroepen.

De Deensche Landsthing heeft met eene groote meerderheid van stemmen aangenomen het wetsontwerp tot het vrije uitoefenen van ambachten-industriën. De rijksraad is tegen 10 Januarij bijeengeroepen.

De *Berlin. Zeit.* laat doorschemeren, dat het Fransche gouvernement plan heeft, om tot de Noordsche hoven, die bij de kwestie van Holstein belang hebben, eene diplomatieke zending te rigten, voornamelijk ten einde de concessien welke Denemarken mogt doen, te regelen.

Van een anderen kant wordt van meer dan ééne zijde bevestigd, dat de Russische gezant te Koppenhagen aan den Deenschen minister van buitenlandsche zaken, eene nota heeft overhandigd, waarin gewezen wordt op den geest van gematigdheid en wijsheid, welken de Frankfortsche bondsvergadering zoowel als de Duitsche hoven in het algemeen ten opzigte van de aangelegenheid der Hertogdommen hebben aan den dag gelegd, met de bijvoeging, dat het nu aan Denemarken staat, om concessien te doen. Van dezen stap der Russische regering is aan het hof van Berlijn en aan de andere Duitsche hoven kennis gegeven.

Het Engelsche parlement is tot den 4den Februarij verdaagd.

Niets nieuws uit Frankrijk.

De zitting van de kamer van afgevaardigden te Turin werd den 14den dezer door den koning in persoon geopend. Z. M. heeft bij die gelegenheid eene troonrede uitgesproken, waarin bij de hoop uitdrukte, dat de nieuwe kamer, even als de oude, aan het gouvernement eene loyale medewerking zal schenken, die alleenlijk in staat is het de noodige kracht te geven voor de toepassing en ontwikkeling der liberale grondbeginselen, die den onwrikbaren grondslag vormen der nationale instellingen. De koning verklaart wijders, dat de diplomatieke betrekkingen met Oostenrijk nog altijd afgebroken zijn, zonder dat daardoor stoornis gebragt is in de civiele en handelsbetrekkingen der beide landen. Het evenwigt tusschen de ontvangsten en uitgaven, zegt Z. M, kan door groote spaarzaamheid hersteld worden, hetgeen niet wegneemt, dat men tot het crediet de toevlugt zal moeten nemen, ten einde de groote ondernemingen van Spezzia en den berg Cenis tot een goed einde te kunnen brengen.

Uit Madrid wordt gemeld, dat den 4den dezer eene hofintrigue, waarschijnlijk door de clericale partij aangestookt, getracht heeft, het Spaansche kabinet omver te werven. De koningin heeft ditmaal echter wederstand geboden aan die intrigue en zich er zelfs over aan hare ministers beklaagd. Voorloopig blijven de heeren Mon en Armero aan het bewind. Evenwel moeten de ministers met het oog op den tegenstand, dien zij ontmoeten, hunne onmagt hebben ingezien om de Cortes te ontbinden, hetgeen zij aanvankelijk voornemens waren te doen. Zij zullen zich in de Cortes vertoonen met een programma, waarvan zij eene kabinetskwestie zullen maken en indien zij zich, gelijk te vermoeden is, tegenover eene vijandige meerderheid geulaatst zien, zullen zij hunne portefeuilles neder leggen. Op deze wijze meent het kabinet zijn pligt te vervullen en, zoo het voor de clericale reactie moet wijken, van alle verantwoordelijkheid ontslagen te zijn. Inmiddels worden op het ministerie van binnenlandsche zaken eenige hervormingen voorbereid, welke aan de Cortes zullen aangeboden worden. Deze hervormingen moeten een liberalen geest ademen. De Cortes zullen eerst den 10den Januarij bijeenkomen, daar de koningin de zitting in persoon openen zal.

De laatste tijdingen uit Lissabon loopen tot 9 dezer. Daar het weder voortdurend helder en koel bleef, hoopte men weldra van de kwaadaardige koorts verlost te worden. Sedert 27 Nov. tot 7 Dec. waren er 892 gevallen bijgekomen, waarvan 383 een doodelijken afloop hadden; een cijfer dat een in het oog loopende verbetering aantoont, vergeleken met de 10 voorgaande dagen, toen het aantal was 1612, waarvan 598 overleden. De kamers, die onlangs uiteen gegaan waren, omdat er door de epidemie geen genoegzaam aantal leden aanwezig was, om te kunnen beraadslagen, zijn den 9den beropend. De graaf Lavradio is door de regering tot president van de kamer der pairs benoemd.

Lord Redcliffe heeft eindelijk Konstantinopel verlaten en is reeds te Weenen aangekomen. Of deze diplomaat wegens particuliere aangelegenheden eene reis naar Londen doet, dan of hij door zijne regering om diplomatieke redenen teruggeroepen is, kan nog niet met zekerheid gezegd worden; het laatste is wel het waarschijnlijkste. Er zijn, gelijk te denken is: allerlei geruchten nopens zijn vertrek in omloop, o. a. dat hij te Konstantinopel zoo diep in de schulden zou steken, dat de Britsche regering hem te huip zal moeten komen. Ongeveer te gelijk met het vertrek van dien diplomaat, is de heer de Lesseps te Konstantinopel gearriveerd, ten einde bij de Porte krachtdadige pogingen aan te wenden tot verkrijging van hare toestemming tot doorgraving der landengte van Suez. Hij zal, naar men zegt, door de gezanten van al de Europesche mogendheden ondersteund worden.

Blijkens eene officiele kennisgeving is de censuur op de dagbladen te Konstantinopel weer ingevoerd.

Uit Weenen ontvangt men de bevestiging van een berigt, dat de Porte met goedvinden van de andere mogendheden, die het Parijsche vredestractaat onderteekend hebben, besloten heeft de vertegenwoordigende vergaderingen der Donau-Vorstendommen te ontbinden. Er wordt bijgevoegd, dat het daartoe strekkende bevelschrift reeds door den sultan onderteekend is en binnekort in de Vorstendommen openbaar gemaakt zal worden. Men wil, dat de divan van Wallachije, geen kans ziende, om het denkbeeld eener Unie, onder een vreemden vorst, door te drijven, thans van oordeel is, dat het beter zijn zal voor 's hands den status quo in stand te houden. Wordt dit bevestigd, dan zal dit gevoelen in de Parijsche conferentie zeer waarschijnlijk sympathie ondervinden.

Uit Athene wordt van den 8den gemeld dat het nieuwe ministerie gunstig wordt opgenomen; het meerendeel zijner leden bestaat dan ook uit mannen van vooruitgang, bereid om mede te werken tot iedere stoffelijke en zedelijke verbetering.

De Russische regering heeft 20,000 man naar den Kaukasus gezonden, ten einde de troepen van den generaal prins Bariatinski aldaar te versterken.

LAATSTE BERIGTEN.

— In de zittingen der eerste kamer is de muntwet voor Ned. Indie en voorts het budget van uitgaven en middelen aangenomen.

— Blijkens eene telegrafische dépêche uit Marseille, is het koningrijk Napels verschrikkelijk geteisterd geworden door een dier natuurverschijnselen, welke, hoewel er niet veelvuldig voorvallende, aldaar toch niet tot de zeldzaamheden behooren. Eene aardbeving heeft namelijk in verscheidene steden groote verwoestingen aangerigt en vooral te Salerno, Potenza en Pola. Hoewel uitvoerige berigten nopens die ramp ontbreken, wordt nu reeds het aantal personen, dat daardoor in twee provincien het leven heeft verloren, op eenige duizenden geschat.

In politieke kringen te Londen wordt sedert eenigen tijd bepaald verzekerd, dat de heer Vernon Smith, de president van den Board of Control, nog voor de bijeenkomst van het parlement. uit het ministerie zal treden en dat waarschijnlijk sir Ch. Wood de leiding der Indische aangelegenheden op zich zal nemen Ook wil men weten, dat de markies van Lansdowne wegens vergevorderden leeftijd uit het kabinet zal treden.

— Even vóór het vertrek der mail zijn tijdingen ontvangen uit New York, waarin gemeld wordt, dat de schatkist te Washington hare uitbetalingen in klinkende specie gestaakt had. Deze maatregel zal, naar tevens gezegd wordt, van zelf leiden tot de aanneming eener wet, waarbij aan de regering de uitgifte van schatkistbilletten toegestaan wordt.

SIAM.

De heer Moyle van Corowall, iemand die veel had gereisd in Zuid-Afrika, voelde zich genoopt een reisje naar Siam te maken, dewijl het kortelings gesloten tractaat den weg had geopend tot wetenschappelijke nasporingen. — Des reizigers nieuwsgierigheid die reeds hoog gespannen was door de algeheele onbekendheid van de Siamsche binnenlanden, werd door de verkregene uitkomst volkomen bevredigd, niettegenstaande de moeraskoortsen een einde maakten aan zijn leven, slechts weinige maanden na zijne aankomst te Siam. Blijkens het door hem aangelegde journaal is het land langs de oevers der rivier Chan Thija (Meinam) tot Naphburi en deszelfs omstreken bedekt met eene laag aangeslibde grond (alluvia) De geheele bergketen, die zich op die hoogte in de rigting van het zuiden naar het noorden uitstrekt en eene lengte van verscheidene honderden mijlen beslaat, bevat vele rijke minerale voortbrengselen waarvan de inboorlingen geen partij trekken. — In dat gebergte ontdekte de Heer Moyle ettelijke zeer rijke kopererts-aderen, die hem van zoo groot belang voorkwamen dat hij zich tot het Siamsche Gouvernement wendde ten einde de concessie te erlangen om dezelve gedurende vijf jaren te bewerken tegen betaling van een tiende der te verkrijgen erts., als cijns aan de kroon van Siam. — Deze concessie werd hem verleend hoezeer hij er geen gebruik van heeft kunnen maken.

Hij ontdekte ook lood en zilver ertsen, benevens uitgestrekte lagen magnetisch ijzer erts en andere soorten.

Verder naar het noorden vond de Heer Moyle kalksteen die veel koolstof inhield benevens onmiskenbare teekenen van de aanwezigheid van steenkolen.

De rivieren, kreeken en kanalen die dit land allerwege doorsnijden, en op vele plaatsen langs den voet der ertshoudende bergen loopen, maken het vervoer gemakkelijk. De Heer Moyle is van gevoelen dat, indien de exploitatie der binnenlanden behoorlijke aanmoediging vindt, het rijk van Siam, in rijkdom van voortbrengselen met elk ander land in dit werelddeel zal kunnen wedijveren zoo het die al niet overtreft.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 24 *December*.

De over de handelswereld losgebarsten storm schijnt gelukkiglijk meer en meer te bedaren en het vertrouwen langzamerhand in de gemoederen terug te keeren. Wel is waar werd de lijst der slagtoffers sedert onze vorige nog met de namen van verschillende der geachtste handelshuizen te Londen, Hamburg en in geheel Noordelijk Europa vermeerderd, doch in de laatste dagen zijn de gevallen zeldzamer geworden en als bewijs der verbetering in den financieelen toestand kunnen wij vermelden dat het disconto algemeen verlaagd is, en de prijzen der fondsen sedert een paar dagen reeds eene aanmerkelijke verhooging aantoonen. De staat der bank te Londen wordt dagelijks gunstiger en ofschoon dit ligchaam voorzigtigheidshalve het disconto nog nominaal onveranderd laat op 10%, zoo is voor goed papier niet dan 8¼% te bedingen en daartoe thans zelfs weinig vraag. Ook te Hamburg herstelt zich het vertrouwen meer en meer, zóódat puike wissels aldaar reeds tot 4 à 6 % te disconteren zijn, terwijl het cijfer bij de bank te Parijs op 6% gedaald is en men dagelijks eene verlaging te gemoet ziet. Van den te verwachten gunstigen invloed op onze waren-markt is evenwel nog weinig te bespeuren geweest; dezelve bleef gedurende de laatste 14 dagen, zoo als trouwens meestal in dit saizoen het geval is, zeer stil en het is niet waarschijnlijk dat de handel vóór afloop der Kers- en Nieuwejaarsfeestdagen veel zal verleven digen. De koopers houden zich nog altijd zeer geretireerd, zoodat men alleen door aanzienlijke opofferingen, verkoopen van eenig belang heeft kunnen tot stand brengen, gelijk de in de vorige week plaats gevonden afdoeningen van Tin bewijzen; daar in het algemeen de houders niet dringen om te realiseren, zoo bleef de omzet op nieuw uiterst beperkt en de notering van bijna alle artikelen niet meer dan nominaal.

Zeetijdingen.

Brouwershaven.

Aangekomen.

25 Nov. *Brewer*, Westberg, van New-York. — 1 Dec. *Jkhr. Mr. v. d Wall v. Puttershoek*, Lammerts, van Batavia; *Wandrahm*, Dekker, van Callao. — 7 Dec. *Twee Jeannes*, Noordziek, van Batavia; *Billiton*, Ganswijk, van dito *Elsingor*, Ellingius, van Callo.

Vertrokken.

28 Nov. *D'Elmina*, Teengs, naar Batavia.

Zeilklaar.

8 Dec. *Rotterdam*, Poort, naar Batavia; *Schelde*, van Reede, naar dito; *den Elsheut*, Benjer, naar dito.

Hellevoetsluis

Aangekomen.

27 Nov. *Elize*, Horn, van Wilmington. — 28 *Beijenkorf*, Vogelensang, van Texel. — 3 Dec *Glen Almond*, Becker van Aux-Cayes.

Vertrokken.

27 Nov. *Jacomina*, Pottjer, naar Havanah. — 23 Nov. *Zwarte Zwaan*, Stikkal, naar Melbourne; *Sirene*, van Gelderen, naar Buenos-Ayres. — 29 Nov. *Arnold Borninger*, Bashagen, naar New-York. 30 Nov. *Factory* Janzen, naar Batavia; *Akyab*, Klein, naar Point de Galle; *Leile*, Galt, naar New-York. 3 Dec. *Guinea*, Nidschelm, naar Kust van Guinea.

Zeilklaar.

8 Nov. *Brederode*, van Waning, naar Batavia; *St. Helena*, Sterkenburg, naar West-Indie.

Texel.

Aangekomen.

25 Nov. *Triton*, Duinker, van Suiriname; *Wassenaar*, Hofstee, van Londen. — 26 *Bellatrix*, Sandberg, van Batavia; *Rijnbrand*, Lange, van Suiriname; *Pegasus*, Hofker, van Curaçao. — 29 Nov. *Weltevreden*, Teerlink, van Batavia. — 30 Nov. *Estafette*, Rietveld, van Tjilatjap. — 2 Dec. *Jacob Rogeveen*, v. Marken, van Batavia. — 3 Dec. *Willem Eggers*, Faber, van dito. — 4 Dec. *Mary & Hillegonda* Schuchard qq, van dito; *Metalen Kruis*, Zuurdeeb, van Probolingo; *Metoor*, Adams, van Akyab. — 6 *Kijkduin*, Oldendorp, van Soerabaija.

Vertrokken.

26 Nov. *Elize Henriette*, Detering, naar Batavia; *Diana*, Hofker, naar Suriname; *Wilhelmina*, Klint, naar dito. — 27 Nov. *Prins Hendrik*, de Jonge, naar Batavia; *Actiea*, Fraaij, naar Havanah; *Jonkvrouw Geertrui*, Bouwer, naar Old Calabar; *Groot Zeewijk*, Homan, naar Suriname. — 30 Nov. *Columbine*, Malbrone, naar Batavia. 1 Dec. *IJstroom*, Hansen, naar dito; *Anna Maria Henr.* Zwanenburg, naar Suriname; *Maria Johanna*, Zwanenburg, naar Newe enz.

Zeilklaar.

7 Dec. *Doggersbank*, Kerkhoven, naar Batavia; *Paul Johan*, Hulsinga, naar dito; *Kaap Hoorn*, Dik, naar Samarang; *Susanna*, Groenewond, naar Suriname; *Hermanus Isaac*, Braunstahl, naar dito; *Cornelia*, Leeuw, naar dito; *Santa Rosa*, Buikes, naar Curaçao; *Peking*, Croeze, naar Newport; *J. C. Schotel*, van Beest Holle, naar Liverpool.

Vlie.

Vertrokken.

3 Dec *Aeolus* Schaafsma, naar Fernambucq.

Vlissingen.

Aangekomen.

2 Dec. *Christiaan Louis*, de Vos, van Buenos-Ayres.

Vertrokken.

28 Nov. *Pollux*, Molenaar, naar St. Thomas.

Zeilklaar.

1 Dec. *Valparaiso*, Ellerman, naar Kaap de G. Hoop (via Engeland.)

Brouwershaven.

Aangekomen.

9 Dec. *Constance*, Borchers, n. Batavia; *Rauma*, Jadahl, n. Rio-Janeiro. — 10 Dec. *Wobama*, Dety, n. New-York. — 11 Dec. *Clara Heckman*, Heckman, n. Dariën. — 13 Dec. *Krimpen a/d Lek*, Ouwehand, n. Batavia; *Luconia*, Hulsthof, n. Rangoon. — 16 Dec. *Voorwaarts*, Bus, n. Batavia. — 19 Dec. *Henriette*, Haesnoot, n. New-York. — 20 Dec. *Resident van Son*, Kramers, n. Batavia; *Cath. Wilhelmina*, Popken, n. dito. — 21 Dec. *Eugenie*, Bargman, n. dito. — 23 Dec. *Elisabeth*, Veenstra, n. dito.

Zeilklaar.

24 Dec. *Brederode*, van Waning, n. Batavia; *Fop Smit*, Hoefman, n. dito; *Rotterdam*, Poort, n. dito; *Schelde*, n. Reede, n. dito; *Hendrina*, Pompe, n. Soerabaya.

Hellevoetsluis.

Aangekomen.

17 Dec. *Odessa*, Albrecht, n. Mansanilla. — 19 Dec. *Jacobus Martinus*, Meppelder, n. Batavia. — 20 Dec. *H. Liduina*, Lommerse, v. Akyab.

Zeilklaar.

24 Dec. *Henriette Wilhelmina*, Kuyk, n. Melbourne; *Lovelij Neilij*, Orfeur, n. Kaap de Goede Hoop; *Yssel*, Maarschalk, n. dito viâ Swansea; *Roland*, Reichl. n. Calcutta viâ Cardiff; *St. Helena* Sterkenburg, n. West-Indie; *Mina*, Boonstra, n. Buenos-Ayres; *Admiral*, Wieting, n. Baltimore via Liverpool.

Texel.

Aangekomen.

8 Dec. *Amicitia*, Molenaar, n. Batavia; *Cornelia Geertruida*, Teensma, n. dito; *Beatrix*, Verschoor, n. Tjilatjap. — 9 Dec. *Thetis*, Visser, n. Batavia; *Prins Frederik der Nederl.*, de Witt, n dito. — 12 Dec. *Maria Catharina*, Poel, n. dito. — 13 Dec. *Anna*, Bos, n. Suriname; *Libra*, van Os, n. Rio-Janeiro; *Cornelia*, Dooijen qq., n. Porto Rico. — 15 Dec. *Stad Nijmegen*, Cruijs, n. Batavia. — 16 Dec. *Dolphijn*, Brandligt, n. dito; *Henrij Tanner*, Garrett, n. Bombaij; *War Hawk*, Freeman, n. Rangoon. — 17 Dec. *Zeelust*, Knaap, n. Batavia; *Salatiga*, Besier, n. Soerabaija; *Highlander*, Horan, n. Bassien; *Witch of the Sea*, Hammond, n. Algoa-Baai. — 18 Dec. *Clara Henriette*, Wiegmink, n. Batavia; *Isaäc da Costa*, Löschen, n. Soerabaija; *Johannes*, Wijchman, n. Charleston. — 19 Dec. *Jennij*, Uck, n. Santos. — 21 Dec. *Juno*, Roszberger, n. Suriname; *Gebroeders*, Elik, n. New-York. — 22 Dec. *Havana Packet*, de Boer, v. Havana; *Amstel*, Weitinga, n. Savanilla. — 23 Dec. *Noord-Brabant*, Bok, n. Wijnkoopersbaai.

Zeilklaar.

Ystroom, Hansen, n. Batavia; *Doggersbank*, Kerkhoven, n. dito; *Paul Johan*, Hulsinga, n. dito; *Cornelis Houtman*, Rolman, n. dito; *Admiraal Jan Evertsen*, Tekelenburg, n. dito; *Cornelia*, Jaski, n. dito; *Kaap Hoorn*, Dik, n. Samarang; *Gr. v. L. Stirum*, n. Holdinga, n Valparaiso; *Susanna*, Groenewoud, n. Suriname; *Anna Maria Henr.*, Zwanenburg, n. dito; *Hermanus Isaac*, Braamstahl, n. dito; *Mina*, Cupido, n. dito; *Rijnbrand*, Lange, n. dito; *Tania Bosa*, Buikes, n. Curaçaa; *Augusta*, Jahansen, n. Laguayra; *Peking*, Oroese, n. Newport; *J C Schotel*, van Beest Holle, n. Liverpool.

Vlissingen.

Aangekomen.

7 Dec. *Jenny*, Lang, v. Rio-Janeiro. — 17 Dec. *Valerius Lodewijk*, Harkema, v. Buen-Aijr.

Zeilklaar.

23 Dec. *Valparaiso*, Ellerman, n. Kaap de Goede Hoop (via Engeland).

Aangekomen Passagiers.

Van Batavia:

Per *Jacob Roggeveen*, kapt. Vos van Marken: De heer D. A. Buijn, resident van Djocjokarta, met echtgenoot en 2 kinderen en 2 bedienden.—

Per *Mary & Hillegonda*, kapt. Schuchard: kapt. Köhler, met drie kind: luit. Molière.—

Per *Bellatrix*, kapt. Sandberg: scheepskapt. Mispelblom Beijer.—

Per *Prins Frederik der Nederlanden*, kapitein de Witt, de jonge heeren A. M., W. H. en J. A. Senn van Basel.

Per *Voorwaarts*, kapt. Bus: De heer J. H. J. Lambert en Echtgen.

Per *Catharina Wilhelmina*, kapt. Popken: De heer A. van der Wind, gewezen gezagvoerder van het schip *Jacob Cats*.

Per *Resident van Son*, kapt. Kramers: Generaal de Brauw, met echgenoot en 5 kinderen, en 6 gepasport, militairen.

Van Soerabaya:

Per *Metalen Kruis*, kapt. Zuurdeeg: de jonge heer J. H. Harting.

Per *Salatiga*, kapt. Besier: De heer E. de Gijsolaar, luit ter zee 2e. kl.

Vertrokken Passagiers.

Naar Batavia:

Per *Rotterdam*, kapt. Poort: De heeren J. B. Grunsven, met Echtgenoot en drie kinderen; J. B. du Cloux, Cox, Bruijn Kops, Gregoire, J. P. Brouwer; Mevr. Leduc met twee kinderen en J. A. H. Annokkee, Donker; Mejufvr. van der Wallen, M. C. O. I. Ghert en Tinkhoff den Toon, benevens drie Jav. bedienden.—

Per *Schelde*, kapt. van Reede: De heeren Mr. T. van Olden, G. D. Dammers, J. Fischer, A. C. van Essen, C. Taufman, P. Gunther. en Mejufvr. M. E. Gerlach.—

Per *Elise & Henriette*, kapt. Deterding: De heeren H. Serlé en echtgenoot, H. A. S de Jong, Hemelrijk Tak en J. A. van Marle.

Per *Columbine*, kapt. Malbrone; De heer J. Rosemeijer, O. I. ambtenaar.—

284ste STAATS-LOTERIJ.

PRIJZEN VAN ƒ 100 EN DAARBOVEN.

Tweede Klasse.

1ste Lijst: No. 366, ƒ 1500; Nos. 4588 en 10142, ieder ƒ 1000; Nos. 10305, 10348, 14294 en 14786, ieder ƒ 200; Nos. 3267, 6379, 7668, 11267 11899 en 12292, ieder ƒ 100.

2de Lijst: No. 6757, ƒ 5000; Nos. 1967 en 17351, ieder ƒ 1000; Nos. 1678, 11663 en 12682, ieder ƒ 400; Nos. 10523 en 16632, ieder ƒ 100.

3de Lijst: No. 7277, ƒ 20,000; No. 11450, ƒ 2000; No. 19362, ƒ 1500; No. 8085, ƒ 1000; Nos. 17345 en 17985; ieder ƒ 400; No. 11612, ƒ 200; Nos. 6223, 6968, 10141 12166, 14996 en 18849, ieder ƒ 100.

4de Lijst: No. 7576, ƒ 100.

Derde Klasse.

1ste Lijst. No. 12751, ƒ 2000; No. ƒ 1883, ƒ 1500; Nos. 1500, 2141 en 12187, ieder ƒ 1000; No. 12302, ƒ 400; No. 6336, ƒ 200: Nos. 3086, 13491, 13749, 15221, 15637 en 17967, ieder ƒ 100.

2de Lijst. No. 16063, ƒ 25000, Nos 2757, 4261, 13221 en 15378 ieder ƒ 400, Nos 3426 en 11783, ieder ƒ 200, Nos 4280, 4755, 15533 en 18315, ieder ƒ 100.

3de Lijst: No. 2435, ƒ 5000; No. 7374, ƒ 1500. Nos. 11885 e. 18777. ieder ƒ 1000; Nos. 3627 en 18505, ieder ƒ 200; Nos. 90, 1903, 4354 en 7447, ieder ƒ 100.

4de Lijst: No. 5974, ƒ 100.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

F. H. van der Heijden, geb. Mensinga, Z. Muntok 24 Jan. — C. H. Lammerée, geb. Wijnmalen, Z. Palembang 4 Jan. — T. Schneider, geb. Karib, D. Timor 9 Dec. — M. E. Pesch, geb. Angus, D. Batavia 28 Jan. — E. E. Suermondt, geb. Horst, Z. Batavia 29 Jan. — J. A. Bangert, geb. Mekern, D. Batavia 31 Jan. — J. Landberg, geb. Overhand, Z. Batavia 31 Jan. — H. de Groot, geb. Bornemann, Z. Samarang 3 Feb. — C. S. Hendriks, geb. Faucihaber, D. Watoe Penganten 38 Jan.

Getrouwd:

John Prijce met M. M. Mac Laine, Batavia 30 Jan. — J. J. H. Varenkamp met C. J. Westermann, Batavia 29 Jan. — Jonkhr. W. H. Teding van Berkhout met C. H. Meis, Samarang 30 Jan.

Overleden:

Het dochtertje van Dr. Schneider 6 d. Timor 15 Dec. — De weduwe Ortlieb, geb. Humme, 67 j. Batavia 23 Jan — W. C. van Leeuwen, geb. Diering. Batavia 28 Jan. — W. Roijaards, geb. Sutherland, Amboina 4 Jan. — Augaard, Sergeant, Samarang, 25 Jan.

VERTREKKENDE PERSONEN.

H. Kruthoffer. — Peter Hunter. — J. van Boelhouwer. — J. N. J. Seuffert. — M. Ontrop en familie.

Aangekomen Passagiers.

Met de Engelsche schoener *Forerunner*, 9 Chinezen.— Met de Ned. Ind. bark *Mandarijn*, 8 Chinezen.— Met de Nederl. bark *Watergeus*, de heer Pecqeuer.— Met het Hamb. schip *Manilla*, de heer Stephens. Met de Nederl. Ind. bark *Borneo*, 12 Inlanders en 3 Chinezen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Samarang, Admiraal van Kinsbergen en Madura; de schepen Djoedoel Moebarak, Al Oosmani, Fathool Moebarak, Faidul Moebarak, Norman, Shakspeare, Christina Helena, Stad Dockum en Manila; de stoomschepen Langen Lamongan, Ambon en Palembang; de barken Fatal Ma-än, Saijan Maskoor. Goansien, Fathal Kair, Baltimore, Djoedool Karim, Antoinette, Bacht Mastora, Fatal Karim, Salma, Hoksing, Naim Balgijer, Fathool Djoesoor, Zein, Equator, Limehouse, Nawan Eljoesoor, SoedoelGair, Arief Banjarmaas, Carolina Sophia, Charlotta, El Masschoor, de Zwaam, Joan Melchior Kemper, Guillaume Tell, Joedoel Barie, Madina, Menado, Fathool Manan, Catharina, Alblasserwaard, Suez, Hebe, Fannij, Holland, Banka, Swan, Mandarijn, Watergeus, Elisabeth Johanna en Machmoedie; de brikken Marij, Emelie, Condor, Risgil Haer, Fair Barbadian en Torsoket; de schoeners Saparoea, Kiem Ingsoen, Masschoer, Hiatlie, Tjilatjap, Bientang Timor, So-ootdin, Doris, Fathool Haer, Anna Maria Wilhelmina en Forerunner; de kotters Klara en Little Tot.

PASOEROEAN.

VERTROKKEN.

1 Februarij. De Ned. Ind. schoener *Katjong*, gezagv. Joenoes, naar Soerabaija.

6 Februarij. De Ned. Ind. kotter *Paulina*, gezagv. Latip, naar Soerabaija; de Ned. bark *Commercie Compagnie*, gezagv. G. J. Bruker, naar Middelburg; de Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, naar Soerabaija.

Uitvoer te Pasoeroean van den 31sten Januarij tot en met den 6den Februarij 1858.

Naar Middelburg met de Ned. Ind. bark *Commercie Compagnie*, gezagv. G. J. Bruker,

$9000^{01}/_{100}$ pikols gouv. suiker, 5310 pikols gouv. koffij.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 8sten tot en met den 10den Februarij 1858.

AANVOER.

Van Samarang per het Ned. schip *Watergeus*, gezagv. W. H. Kramer, agenten Ruyl Cramer en Co.

58 collies koopmanschappen, Ruyl Cramer en Co; 30 kisten brandewijn, P. Oechsman; 4 vaatjes boter, E. Twiss; 1 kist diverse, W. F. Modderman; 1 kist diverse, Vos; 12 vaatjes boter, Giltaij Bangil; 237 balen en kisten manufacturen, $582/_1$ en $12/_2$ staven lood, 16 bossen staal, 4 vaten loodwit, 13 collies touwen, 1 vaatje pik, 30 staven ijzer, 22 platen ijzer, N. H. M.

Van Samarang per de Ned. Ind. bark *Mandarijn*, gezagv. Tjoe Ing Sing, agent Gezagvoerder.

20340 stuks vloersteenen, 1057 collies chin. paijongs, papieren, aardewerk, thee, tabak, koopmanschappen en kleinigheden, Gezagvoerder.

Van Singapoer per de Engelsche schoener *Fore Runner*, gezagv. S. Wahrisse, agent Gezagvoerder.

6 kisten amfioen, 5769 collies chin. kommen, voetzoekers, medicijn, papieren paijongs, koopmanschappen en kleinigheden, Lauw Kiem Thee.

Van Banjarmassing per de Ned. Ind. bark *Machmoedie*, gezagv. Said Mohamat Segaf, agent Gezagvoerder.

2712 bossen bind rotting, 7110 stuks kadjang matten, 12,059 stuks maloekoe matten, 356 stuks planken, 3 kisten en balen lijnwaden, 4 stuks madapollams, Gezagvoerder.

UITVOER.

Naar Grissee per de Ned. Ind. brik *L'Esperance*, gezagv. W. A. S. Valberg.

145 picols doorgekapt kopergeld, Berrest.

Naar Sumanap per de Ned. Ind schoener *Fathool Hair*, gezagv. Said Alie bin Mohamat Molahaila.

120 picols rijst, 2 picols werk, 7 picols was, 2 picols dadels, 14 pakken provisien. diverse Arabieren.

Naar Nederland via Passoeroean per het Ned. schip *Jannetje*, gezagv. A. Lupcke.

$6315^{25}/_{100}$ picols suiker, 48[illegible]$^{356}/_{1000}$ picols noten, $180^{180}/_{1000}$ picols foelie, $18^{348}/_{1000}$ picols noten zeep, N. H. M.; 1 vat meel, B. J. van Eck & Co.

Naar Tjilatjap via Sumanap per de Ned. Ind. bark *Hector*, gezagv. Paulino.

8 vaten pik, 7 balen werk, Holger van den Dungen.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Van.
Febr.	5	Engelsch	Forerunner.	S. Wohrijio.	Singapore.
"	—	Nederl. Ind.	Mandarijn.	Tjoe Ingsing.	Samarang.
"	—	Nederlandsch	Watergeus.	W. H Kramer.	Batavia.
"	—	Hamburgsch	Manilla.	L. Behrens.	id.
"	6	Nederlandsch	Elisabeth Johanna.	F. R. Oomkens.	Samarang.
"	8	Nederl. Ind.	Machmoedie.	Said Mohamat Segaf.	Banjermassing.
"	9	" "	Salim.	Sech Oemar Drahim.	id.
"	—	" "	Borneo.	Go Banhok.	id.
"	—	" "	Little Tot.	Katjoong.	Pasoeroean.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders	Naar
Febr.	7	Nederl. Ind.	Idra Kolmona.	Hadjie Aboebakar.	Grissee.
"	8	Engelsch	Clarita.	E. Moss.	Koetei.
"	—	Nederl. Ind.	Abool Hair.	Sech Moht. bin Soesoop bin Jakoop.	Samarang via Grissee.
"	—	" "	Alnoer.	Sech Awab bin Awab Said.	Grissee.
"	—	" "	Tedok.	Wongso.	Balie (Padang).
"	9	" "	L' Esperance.	W. A. S. Valberg.	Grissee.
"	—	Nederlandsch	Jannetje.	A. Lupcke.	Nederland via Pasoeroean.
"	10	Nederl. Ind.	Hector.	M. Paulino.	Tjilatjap " Sumanap.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Bestemming	Agenten
Engelsch	Limehouse.	Chester.	In reparatie.	Fraser Eaton & Co.
Bremersch	Shakspere.	C. Fechter.	Rotterdam.	" " " "
Fransch	Sues.	Perraud.	Frankrijk.	" " " "
Zweedsch	Hebe.	Falkenberg.	Zweden.	" " " "
"	Emelie.	N. Wulff.	"	" " " "
"	Catharina.	Olsson.	"	" " " "
"	Fanny.	Wulff.	"	" " " "
"	Forsöket.	Petterson.	"	" " " "
Nederlandsch	De Zwaan.	Van Hemert.	Nederland.	" " " "
"	Watergeus.	Kramer.	Amsterdam.	Ruyl Cramer " "
"	Equator.	J. G. Appel.	"	P. Kervel & Co.
"	China.	Luttenberg.	"	" " " "
Bremersch	Condor.	Breidhaupt.	Bombay.	" " " "
Hollandsch	Christina Helena.	Tjebbes.	Nederland.	" " " "
Nederlandsch	Antoinette.	J. M. de Winter.	"	B. J. Van Eck & Co.
Hamburgsche	Manilla.	Behrens.	Hamburg.	Wm. Mathieu & Co.
Nederland	Anna Maria Wilhelmina.	Jansen.	Onbepaald.	B. Kopersmit " "
"	Elisabeth Johannes.	Oomkens.	Onbepaald.	" " " "
"	Stad Dockum.	N. van der Werff.	Nederland.	McMillan Marten & Co.
"	Triton.	Adriaans.	Rotterdam.	Anemaet & Co.

Marktprijzen.

Suiker No. 16 per picol ƒ 17.—
Koffij per picol. ƒ 28 à ƒ 30.—
Rijst (carga) per koijang ƒ 135 à ƒ 140.—
Id. (witte) " " ƒ 165 à ƒ 180.—
Koehuiden per 100 st. ƒ 300 à ƒ 450.—
Arak per legger ƒ 80.—
Olie (Klapper).
Olie (Katjang).
Kadjang Matten.
Rotting ƒ 9 à ƒ 10.—
Wisselkoers 102.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 14den Februarij, des morgens ten half 9 ure.

Ds. VAN DAVELAAR.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 14den Februarij des morgens ten half 9 ure.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.